

ห้องแผนภาษามลายูถิ่น

สระนาสิกในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

รุสลัน อุทัย¹

คอลัมน์ภาษามลายูถิ่นประจำฉบับนี้ขอเสนอ “สระนาสิกในภาษามลายูถิ่นปัตตานี” ก่อนอื่นผู้เขียนขออธิบายเกี่ยวกับสระนาสิก นักภาษาศาสตร์ได้แบ่งเสียงสระออกเป็นสองประเภทตามทิศทางการปล่อยลมที่ใช้ในการออกเสียง คือ สระที่ออกเสียงโดยการปล่อยลมออกจากปากอย่างเดียวซึ่งเรียกว่าสระธรรมดา (Oral Vowel) อีกประเภทหนึ่งเป็นสระที่ออกเสียงโดยการปล่อยลมออกทั้งทางปากและจมูกหรือที่เรียกว่า สระนาสิก (Nasal Vowel) นั่นเอง ตัวอย่างสระนาสิกที่พบในภาษาไทย เช่น คำว่า <ม้า> เวลาเราออกเสียงจะเป็น [mã:] ไม่ใช่ [ma:] สัญลักษณ์ ~ บนเสียง a หมายถึงเสียงนาสิกในภาษาไทย เสียงสระนาสิกนี้ไม่ใช่ประเด็นที่น่าสนใจ เพราะไม่มีนัยสำคัญหรือไม่ได้เป็นหน่วยเสียง กล่าวคือเราจะออกเสียง คำว่า <ม้า> เป็น [mã:] หรือ [ma:] ผู้ฟังก็ยังคงเข้าใจความหมายเพียงแต่อาจฟังดูแล้วเพี้ยนไปเท่านั้น แต่ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีเสียงสระนาสิกนี้น่าสนใจมาก เพราะเป็นหน่วยเสียง ดังนั้นหากเราออกเสียงคำที่มีสระนาสิกเป็นสระธรรมดาหรือไม่มีการปล่อยลมออกทางจมูก ความหมายของคำนั้นก็จะเป็นไป ตัวอย่างเช่น คำว่า ซือเญาะ [swyɔʔ] ‘จุด, สุก’ ถ้าออกเสียงสระเป็น

เสียงธรรมดา ซือเญาะ [swyɔʔ] จะมีความหมายว่า ‘(เสียง) แหบ’ คำว่า กอเต๊ะ [kotɔʔ] ‘สั้นมาก’ ถ้าออกเสียงเป็น กอเตะ [kotɔʔ] จะมีความหมายว่า ‘กล่อง’ คำว่า กือแปะ [kwɛʔ] ‘นุบ’ ความหมายจะเปลี่ยนเป็น ‘แบน’ ถ้าออกเสียงเป็น กือแปะ [kwɛʔ] เป็นต้น

นอกจากมีคุณสมบัติเป็นหน่วยเสียงแล้ว เสียงสระนาสิกในคำยังบ่งบอกถึงสำเนียงย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่อาศัยในจังหวัดปัตตานี แต่ถ้าออกเสียงเป็น กือจ๊ะ [kwɛʔ] ความหมายยังคงเหมือนเดิม แต่จะบ่งบอกว่าผู้พูดนั้นอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดยะลาบริเวณอำเภอรามัน ยะหาธารโต และเบตง เป็นต้น หน่วยเสียงสระนาสิกนี้ถือได้ว่าเป็นหน่วยเสียงที่เกิดขึ้นใหม่ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีเพราะไม่ว่าในภาษามลายูดั้งเดิม (Proto Malay) หรือภาษาออสโตรเนเซียนดั้งเดิม (Proto Austronesian) ไม่มีหน่วยเสียงที่เป็นสระนาสิก แม้กระทั่งในภาษามลายูมาตรฐานเองสระนาสิกก็ไม่ได้เป็นหน่วยเสียง เพราะฉะนั้นสิ่งที่น่าสนใจคือ หน่วยเสียงสระนาสิกที่พบในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีวิวัฒนาการอย่างไร ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าจะมีการศึกษาวิจัยต่อไป

¹ อาจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี